

Comemorarea victoriei dela Mărășești

— Apelul dlui maior Raul Damian —

Arad, 7 August

Eri a fost ziua de 6 August, zi care a încheiat 9 ani, de când la Mărășești aruncau foc 1300 de guri de foc mari și alte sute de mii de țevi de armă și mitraliere. În acea zi, marea bătălie de pe frontul Mărășeștilor a atins apogeul furiei, de-o parte și apărării dârze, de altă parte. Din totalul celor 86.000 de cadavre nemțești, ungurești și bulgărești — lăsate în fața Mărășeștilor — poate, majoritatea lor au căzut în această zi de August. Comunicatul românesc din 7 August spunea:

„Inamicul a atacat pe un front de 4 km, între Mărășești și Siret, după un formidabil bombardament de artilerie, coloanelle infanteriei pornind la atac în 28 de valuri. Trupele noastre surprinse pentru un moment de forța acestui formidabil atac au cedat la început terenul: pornind însă după un răstimp la contraatac, în frunte cu reg. 32 infanterie, ai cărui soldați s'au luptat numai în cămăși, reluându-se astfel nu numai terenul pierdut, dar ocupându se primele rânduri ale tranșelor inamice.”

Căți au căzut dela noi?... Ni-meni nu poate ști!
Căți au căzut dela inamic?... N'a îndrăznit s'opună niciodată: dar că pierderile lui au fost neînchipuite, aceasta o întărește imediată inspecție a Kaizerului, care a vrut să vadă cu ochii lui obstacolul neprevăzut, sfărâmatul a 14 divizii imperiale!

Aceasta este în rezumat victoria românească dela Mărășești și ne bucură faptul că, unele elemente active ofițerești, încadrează în ea, evenimente antercedente, cari au pregătit oțelirea sufletului ostașului român pentru însăbândă din 6 August.

Unul din multe cazuri, poate, este apelul dlui maior Raul Damian, actualul comandant al batalionului II—2 cai ferate, pe care l'a adresat ofițerilor, reangajaților, sergenților și trupeii din fosta comp. 3-a telegrafice etape să vie la Tabla Buții, în ziua de 6 August a. c.

Formația de mai sus în Septembrie 1916 a avut ordin să trimită la Văleni, tot materialul tehnic, iar compania, — cu 5 ofițeri și 523 soldați, — a avut însărcinarea să ocupe și să ție piept, pe pozițiile dela Tabla Buții, contra inamicului, care voia să întorcă aripa dreaptă a diviziei a III-a Bratocrea.

Această misiune avea termen până la sosirea unui batalion de infanterie, care a sosit către seară.

Și spune d. maior Damian Raul: „Este cu atât mai mult necesară prezența ofițerilor activi și de rezervă din comp. 3 de telegrafice, cu cât am avut și răniți și pentru restabilirea

istoriei și mărirea sufletului a acelei serbări.

„Apelez și la d. căpitan rezervă Drămbă, fostul comandant al detașamentului de cavalerie, azi inginer silvic, instructor general și la d. Xerxes, ofițier superior de postă, mandantul coloanei P. T. pe în casa căruia am primit dinul cu toți ofițerii.”

Punct de adunare: g. Maneiu Ungureni, în dimineața de 6 August.”

Sărbătorirea zilei 6 August

Victoria armatei române din ziua de 6 August 1916 de pe frontul Mărășeștilor s'a sărbătorit în orașul nostru printr'un Te Deum, oficiat de către Catedrala, într-un desecoperit.

Onorurile militare au fost date de către o comisie din reg. 93 inf. cu stindardul reg. 1 roșiori.

La Te Deum au luat parte următoarele oficialități: dl Vasile Boneu, prefectul județului, colonelii: Heinrich, comand. reg. 1 roșiori și Seimănd, comandant reg. 93 inf. ltecolonelii: Luca, dela Com. de Recrutare și Knal, medicul spitalului garnizoanei; Octavian Pop, directorul exploatare c. f. r.; ing. Ispravnic c. f. r. Mușiu, prefectul poliției; P. Rozvan, șef silier comunal; Ștefan Olăreanu, secretarul primăriei; Nicolaescu, prim-procuror; T. Mășdan, Radu Pascu și dr. judecătorești; ing. Mureșan, dr. Pieșca, dr. Pop, Nichita Jura, șeful gării, Iosif Mădălan, inspector școlar, Sever Miclea, Popovici, profesor, I. Pocioianu, Az. Petruș, primnotar județean, d. I. Sporniac, d. Pop, Av. Vățean, maiorii: Angelescu, comand. bat. grăniceri, căpitanii Mureșan, Marinescu, Zăvese, Oarză, Ionescu, Dumitru și Șutescu, Mladin, Argintaru și Șarbu, etc. etc.

După oțelirea Te Deumului, părintele Codreanu a rostit o foarte frumoasă și simțită cuvântare ocazională spunând printre altele că adevărul asupra victoriei noastre la Mărășești, trebuie căutăm în misterul sufletului de țară român, suflet care s'a dovedit perfect educat pentru bândirea marelui nostru stindard național.

În urmă a avut loc de lărea trupelor.

Chestiuni sociale și economice

de dr. ing. C. STĂNCESCU

IV.

— Industria și protecția vamală —

(Viitorul industriei noastre)

Aminteam, după date statistice, că raportul între beneficiul realizat de către o zi de muncă în industrie și o zi de muncă în agricultură este în mediu egal cu 22; această cifră este o valoare medie, adică raportul amintit poate fi mai mare sau mai mic decât valoarea medie — după felul industriei; în orice caz statistica ne dovedește că, în general, *munca industrială este mai rentabilă decât cea agricolă.*

Va să zică avem tot interesul ca odata obținute produsele agricole, să le și industrializăm.

Când agricultura, printr'o muncă sistematică, va ajunge la un înalt grad de prosperitate, ea va constitui o bază națională și solidă de dezvoltare a industriei: populația agricolă, fiind în stare prosperă, va avea posibilitatea de a absorbi produsele industriale și va da pe de altă parte materia primă industriei indigene, deci atât industria cât și agricultura își asigură reciproc — în bună parte — debușul produselor lor.

Dezvoltarea industriei și acest schimb de produse, pe lângă satisfacerea nevoilor noastre de viață, au și o mare importanță din punct de vedere economic-național, căci mărindu-se rentabilitatea agriculturii, se sporește astfel capitalul mobilitar național, care apoi îndrumat în mod natural tot spre industrie, permite intensificarea ei și aceasta are drept consecință cea *indepedență economică* spre care tinde politica economică a tuturor statelor în ultimii ani.

S'a constatat, într'adevăr, pe de o parte importanța independenței economice în timp de război, (noi, în special, am avut de suferit din cauza lipsei de independență economică), iar pe de altă parte ea ne asigură succesul în lupta economică ce se dă între popoare în timp de pace.

Mai atrăgeam atențiunea, în precedentul articol, asupra posibilității de dezvoltare a industriei prin cooperative de industrializare a produselor agricole.

N'am putea avea o preferință pentru aceste eventuale cooperative față de industriile capitaliste, înainte de a vedea roadele lor și modul cum s-ar putea organiza în vederea maximului de randament.

Dacă mă gândesc cu plăcere însă la aceste cooperative de industrializare agricole este în special fiindcă ele ar contribui în largă măsură la progresul satelor noastre.

Sub scutul actualei legi de încurajare a industriei se pot dezvolta ambele categorii de industrii.

Politica noastră industrială este deaiftel cea *protecționistă*, cum este pentru moment și în celelalte state (mai cu deosebire în America).

Noi, în principiu, trebuie să ne dezvoltăm industria ca să nu fim tributari străinilor, dar pentru a ajuta pe industria noastră — cari au mijloace mai restrânse de cât industria din streinătate, unde în mare parte industria e mai veche — a trebuit să ie ușurăm greutatea începutului prin *protecția vamală.*

Statul, în privința aceasta, și-a făcut datoria.

Mai mult încă: Statul a înființat Institutul Național de Credit Industrial care a acordat industriașilor credite cu dobândă relativ mică.

Ce păcat însă că (în special în Ardeal și Banat) acest ajutor s-a dat și se dă numai industriilor mari existente, cari sunt în mâna streinilor (cei țărani români, de limbă și sentimente streine).

Aceștia, profitând de slăbiciunile noastre și cu ajutorul polițianilor și a membrilor români din consiliile lor de administrație (s-ar putea judeca influența cuiva în lumea industrială și politică prin numărul și importanța locurilor din consiliile de administrație) au avut toate avantajele.

Din când în când domniile membrii din consiliile de administrație mai închideau ochii asupra unor anumite nereguli sau interveniau cu autoritatea dumnealor la locurile competente și avantajele protejților erau asigurate (protecție vamală, credite cu dobândă mică, etc.) *uitând astfel un interes mare al țării pe care trebuie să-l avem neconțenit în vedere și anume: întărirea elementului curat românesc.*

Acești industriași streini își etalează luxul și bogăția lor în fața mulțimii, în fața funcționarilor cinstiți muritori de foame, cari duc greul scumpirii traiului, scumpire la care a contribuit într'o largă măsură și tariful protecționist vamal.

șes și cel mai slab e înregistrat în ținutul deșuros și muntos unde se observă un puternic curent de emigrare înspre alte părți mai bogate a țării ori spre America.

După statistica din 1920 populația cea mai deasă o întâlnim în regiunea de șes pe valea Mureșului peste 101,8 locuitori pe km, iar cea mai rară pe Valea

Crișului-Alb unde pe km, se găsesc 59,5 locuitori. În regiunea de dealuri și muntoase populația cea mai deasă e ținutul Highiș-Drocea cu 59 locuitori pe km. datorită podgoriilor iar cea mai rară pe valea Mureșului cu 29 locuitori pe km. Evoluția populației în județul și orașul Arad se poate observa din următoarele două tablouri:

Cresțerea populației în Județul ARAD între 1720—1920

Anul	1720	1779	1811	1861	1889	1899	1910	1920
Județul Arad	3765	10150	22648	28981	28488	30154	32940	35847
Orașul Arad	300	1735	3275	3556	4252	5303	6060	6240

Populația Județului ARAD între 1840—1920 după naționalități

Naționalitatea	1841	1880	1890	1900	1910	1920
Români	170038	185960	210084	214031	229476	232644
Unguri	34115	49772	60879	71710	78130	58809
Germani	17087	26537	31677	34477	34330	28512
Slovaci	1628	2593	3799	5300	5174	
Ruteni		100	195	192	670	
Cro și Sârbi	1325	474	548	958	360	15514
Alte naționalități	2120	2972	3363	2732	3082	

Celea mai veche urme, cari dovedesc prezența populației în mai multe puncte de pe suprafața județului datează din epoca preistorică. Întâlnim și azi în șes mai ales în partea de apus niște coline cu înălțimi ușoare variind între 10—20 m. unele de formă

unică bine unscovată, altele risipite de mâna omului sau pătate de nundațile Mureșului și Crișurilor. Până în timpul din urmă acestea delușoare erau socolite ca o operă a naturii; dar forma lor regulată și așezarea departe de unurile de dijecție și de re-

giunile inundabile au atras atenția Archeologilor, cari au început săpăturile în mai multe din ele. Cercetările făcute, au dat rezultate, mulțumitoare s-au aflat unelte și obiecte de ale omului preistoric făcute din piatră, os, obsidiac grană și bronz. Celea mai prețioase obiecte găsite au fost depuse în muzeele din Budapesta, și numai o parte din ele mai ales celea aflate la Pecica și Periamos în Banat au fost așezate în muzeul Palatului Cultural din Arad. Toate colinele s-au dovedit a fi așezări omeniești, pe înălțimea lor puțin ridicată peste cea a câmpiei, strămoșii preistorici își duceau viața făurinduși unelte pentru vânat și pescuit, preistoria din aceste regiuni cunoștea în o oarecare măsură și cultura cerealelor cum o dovedește diferitele obiecte și mai ales piatră de rășniță găsite în stațiunea preistorică dela Pauliș. Tot pe înălțimea acestei mici coline s-a dezvoltat industria, ceramică, vasele de diferite mărimi și forme, cari serveau la satisfacerea nevoilor zilnice erau construite cu o adevărată artă de meșterii olari primitivi. Focul scotot sfânt, era ținut tordeaua nestins, aci se consumau de flacări stejară codrilor întinși

din câmpie, oți salciile sau plopul cu lemnului moale crescute în luncile apelor. Cenușa se îngroșă dia zi de zi tot mai multă pe vetre, până când locuitorii colinei nu mai puteau străbate prin stratul ei: Atunci horărau să și se refere locuința, peste stratul vechi de cenușe cari îngropa în sânului resturi de o-se, vase sfărâmate obiecte pierdute și ne mai găsite așezau stămoșii preistorici un strat destul de gros de argilă, în pind-o frumos și peste colina înălțată își ridicau o a doua viață ducându-și mai departe viața dină în ce mai dezvoltată. Acestea movile mai serveau și ca loc de înmormântare, în multe din ele s'au găsit schelete de oameni bine conservate. Depe înălțimile cari se ridicau din oglinda netedă a șesului se putea zări destul de departe și cei de pe colină își îngăntesc tovarășii așezându-și pe alte mușuroaede primăria oamenilor ori animalelor, prințând focuri mari în întunecul nopților. Omul preistoric părăsit aceste coline târziu vreme după ce a învățat să și construiască clădiri mai solide decât simplele vetre așezate pe coline înălțimi.

(Va urma)

REGATUL ROMÂNIEI
Prefectura Județului Arad
Serviciul Administrativ
No. 18107-I. 6 Aug. 1926.

DECIZIUNE

Noi, Prefectul județului Arad,
Având în vedere ordinul Ministerului de Interne Nr. 11.635 P. 1926 prin care se aprobă cererea noastră Nr. 17141—1926 pentru ținerea unui examen, pentru ocuparea primului grad al funcțiilor administrative esteriore ale Min. Int. pe ziua de 14 August a. c. la Prefectura jud. Arad,
în baza suscitatăului ordin cât și a prevederilor art. 37 din legea pentru statutul funcționarilor publici cât și art. 74 din regulamentul a-acelei legi,

DECIDEM:

Art. I. În ziua de 14 August a. c. orele 9 dimineața în sala mică de ședințe din localul Prefecturii județului Arad, se va ține un examen pentru ocuparea primului grad al funcțiilor administrative esteriore ale Min. de Int. (adm. jud. — comunală, — poliție).

Art. II. Pentru a fi admiși la acest examen candidații (bărbați sau femei) trebuie să aibă vârsta de 18 ani împliniți și să fie absolvenți cel puțin a 4 clase secundare.

Se vor putea prezenta la examen și absolvenți numai ai cursului primar, cari vor putea fi numiți, în lipsă de candidați cu studii mai superioare, agenți în condițiunile prevăzute de art. 122 din regulamentul pentru aplicarea statutului funcționarilor publici.

Art. III. Cererile de înscriere se vor adresa prefecturii județului respectiv, pînă în seara zilei de 13 August 1926 și vor fi însoțite de actul de

naștere și certificatul studiilor ce posedă.
Art. IV. Examenul va consta din două probe: una scrisă și una orală.
Art. V. Materiile ce vor forma subiectul probei scrise și orale sunt:
a) Cunoștințe generale asupra istoriei Românilor.
b) Cunoștințele generale asupra geografiei româniei din punct de vedere al împărțirii administrative.
c) Cunoștințele elementare de contabilitate.
d) Noțiuni de aritmetică.
Art. VI. Comisiunea examinătoare se va compune din dl prefect al județului respectiv ca președinte, dl. subprefect și un delegat al primăriei orașului de reședință al județului ca membrii. 125

Prefect: Șeful serviciului: (ss) Boneu (Indescifrabil)

Primăria comunei Nădlac. No. 3223—1926.

Publicațiune de licitație.

Comuna Nădlac ține licitație publică în ziua de 3 Septembrie 1926 ora 10 a. m. în localul primăriei, referitor la esarândarea teritorului de vânat, pe restimp de 6 ani. La licitație se poate concura numai cu oferte închise și sigilate.

Vadiul de 10% după suma oferită, se va depune în numerar sau în hârtii de valoare.

Licitația se va ținea în conformitate cu art. 72—80 din legea contabilității publice.

Nădlac, la 3 August 1926. 121 Primăria.

De vânzare

un dormitor francez, în coloirea osului.
Adresa la Gerber tâmplar Piața Mihai Viteazul No. 10.

DIRECȚIUNEA UZINELOR de GAZ a orașului Arad.

Se află în situația plăcută, ca să servească On. public cu gaz de calorice înaltă, cu a cărui ajutor putem ca în timpul de pace ieftin a lumina, încălzi, pregăti mâncări, a călca rufe și a ne scărda. Instalațiile necesare și montările le executăm pe rate și pe prețuri de regie.

Uzinele Comunale Secția gaz aerian: Arad, Str. Muciu Scevola 9, 11, 13. — Telefon: 27, 25, 16.

Biroul uzinelor din str. Eminescu No. 4, stă la dispoziția On. public în ce privește comenzile etc.

Atelierul de broderii, țesături și cusături naționale

al dnei Cristina Săbău

Strada Gojdu Nr. 17, ARAD

Confecționează: cuverturi de pat, perdele, fețe de masă, lingerie etc. Specialități de batiste. Bogat asortiment de modele artistice pentru brodat. Imprimațiuni de mo-dele pe pânză.

